

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlasky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

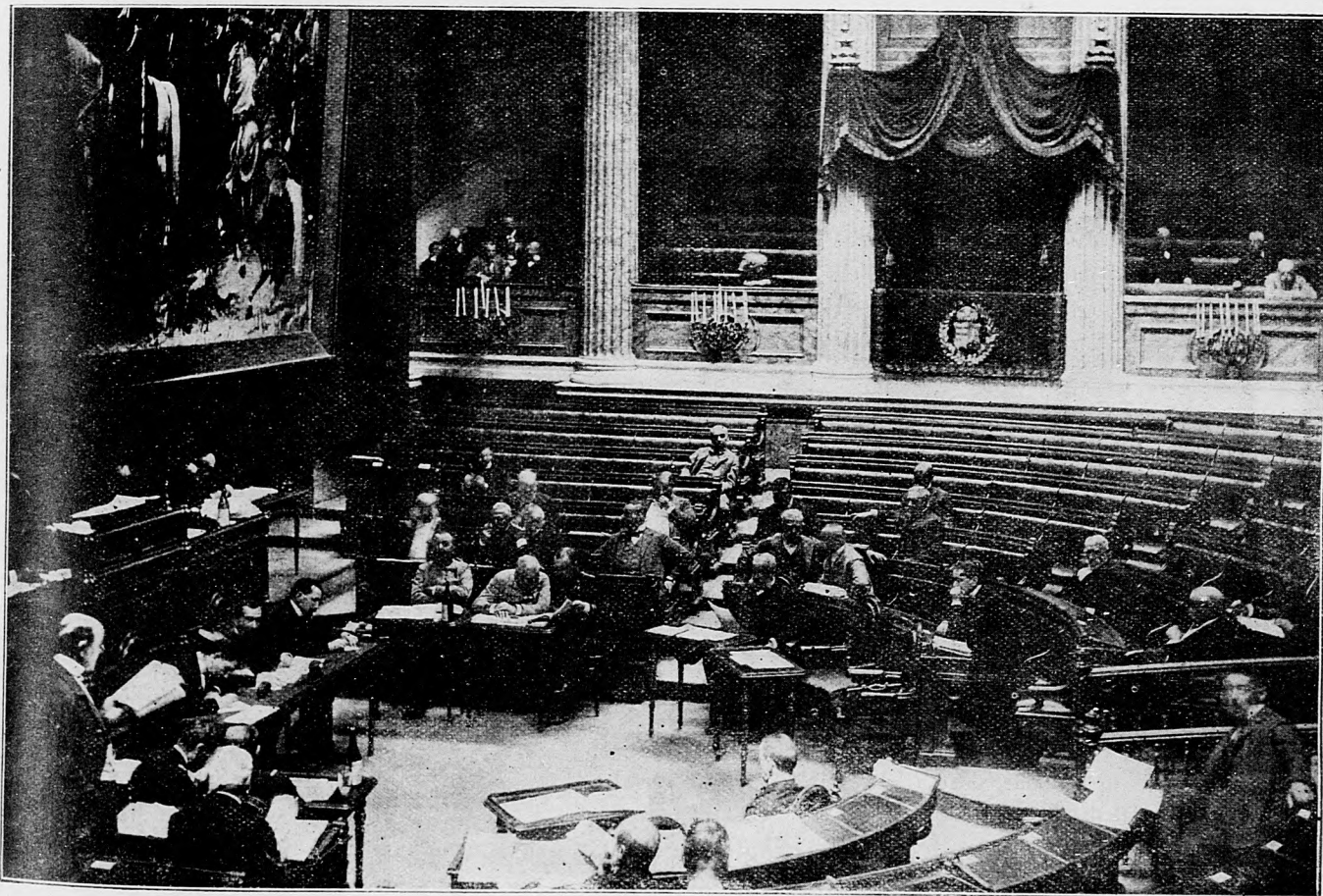
Levočské slávnosti.

Aký-že majú význam levočské slávnosti, že o nich osobitný článok píšeme?

Zpýtajte sa tých, ktorí dňa 2-ho júla do Levoče putujú. Od nich dozviete sa, že Preblahoslavená Panna Maria vyvolila si trónne sídlo v kraji tom najopustenejšom, kde chudobní, zaoštalí, utlačovaní krajanovia naši bývajú. A dozviete sa i to, že ohromné množstvo národa zo Spíša, z Oravy, z Liptova, aj z najďalších končín Horno-

uhorska síde sa pod Horu Levočskú, aby dľa príkladu svojích nábožných predkov úctu vzdal Tej Blahoslavenej, ktorá láskavosťou svojou chce ratovať Svoj ľud opustený.

Keď minulého roku písali sme o slávnostiach levočských, niektorým pánom liberálnym ablegátom hornouhorským nepáčilo sa to. Nuž čudný je to národ tí hornouhorskí liberáli. Jeden liberálny Velebníček bol sa vyslovil minulého roku, že tie levočské slávnosti aj cirkevná, aj svetská vrchnosť zakáže.

Zasadnutie uhorskej delegácie.

Že prečo by sa mali tie slávnosti zapovedať, o tom nehovoril. Ale akiste prehnané «vlastenecké» ohlady to byly, pre ktoré bol by býval spokojnejší, keby sa do Levoče neschádzalo tolko tisíc národa, a nepočúvalo slovenských kázni i nespovedalo sa.

Ale ten slovenský ľud je už taký, že sa od pobožnosti k Preblahoslavenej Panne Marii odstrašit nedá žiadnymi vlasteneckými ohladmi. Ľud nábožný myslí si, že by to bola biedna vlasť a biedna vlasteneckosť, keď by k vôli nej potrebné bolo prekážať nábožným dušiam také púte, ako je pút levočská.

A preto hovoríme, že nemúdre jednanie to bolo, keď n. pr. nedali budapeštianskym pútnikom znížené ceny cestovných karát na železnici, a ešte nemúdrejšie bolo odvolať n. pr. liptovským a oravským pútnikom dané už polovičaté karty železničné, ako sa to ct. čitatelia z tohoto čísla dozvedia. Ale liberálny svet je vám už taký. Liberáli aj v tých najnevinnejších veciach hľadajú akúsi nevlasteneckosť. — Ba sú aj také bláznivé staré hlavy frajmaurersko-liberálne, ktoré radšej počúvaly by od vás kliatbu a hrešenie po maďarský «Krisztus-Máriát», ako nábožný spev poníženého srdca po slovenský: «Pod Tvój plášť sa utiekame».

Za takýchto mizerných okolností je položenie spišských a šarišských duchovných skutočne nie k závideniu. Nech sa páči tu pracovať za ľud! Miluješ-li úprimne národ a pracuješ koľko-tolko za jeho kresťansko-mravnú osvetu: nuž ti páni liberáli do vlastizradcov nadajú. Pred liberálami

Je pravda, že protiva tá je tichá, jako vôbec aj ľud ten je tichý a krotký a pomýliť sa on vo svojej nábožnej nálade nedá. A to musíme považovať za veľké šťastie nielen pre cirkev našu katolícku, ale aj pre tú nešťastnú vlasť našu. Zatiaľ ľud modlí sa a vytrváva pri svojich nábožných zvykoch: zatiaľ je len dobre s nami. Ale keď donútime ho k nespokojenosti, k socialistom; keď utratí by musel dôveru ešte aj v duchovenstve svojom, potom bude už koniec jeho nábožnosti a, obávame sa, bude koniec aj jeho pokojným vlasteneckým citom. — Zlomyselní ľudia liberálni akiste len tesiť sa budú z toho; možno, že sú podplatení aj nepriateľmi cirkve našej a vlasti, aby ľud vohnali do tej nespokojenosti. Statočná duša kresťanská ale opovrhnuť musí takými po-

šetilými vetroplachmi, a tým horlivejšie pričiniť sa k tomu, aby dľa rozkazu samého Krista Pána svedomite konala povinnosť svoju na poli výchovy a vyučovania ľudu na základe zásad kresťansko-katolíckych.

Nuž preto srdečným hlasom privolávame pútnikom levočským, duchovenstvu tak, ako aj svetským našim milým bratom i sestram: Buďte nám všetci pozdravení! Ráč vám všetkým milostivý Pán Boh na prímluvu láskavej Bohorodičky pomáhať, aby pobožnosti vaše i vám, i cirkve svätej všeobecnej, i drahej vlasti našej hojného požehnania nebies priniesly. *E.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Voľba v Pécsvárade.

18-ho t. m. odbývala sa náhradná voľba v Pécsvárade medzi ľudovým *Vedel om* a košutovským Egrym. Košutová strana niekoľko hlasmi zvíťazila. Stalo sa to následkom toho, že všetci zidia, úradníci a vôbec liberáli nielen že pripojili sa ku Košúthistom, ale aj divoko kortesovali proti ľudovej strane. Použili proti nám aj násilensťva, bo nechceli prepustiť cez kordon vojenský niekoľkých našich prívržencov. Kalvíni hlásali, že jestli osemaštyridsiatnik zvíťazí, že z kostola himešházskeho spravíva magazín a ehliev pre hyd a fara že bude dobrým skladom pre jačmeň.

Takto teda zvíťazil. Nuž keď len takými prostriedkami vedia zvíťaziť, toho im nezavidíme. Na veky to ono tak predsa len nepôjde.

Maďarská reč v školách ľudových.

Niektoré časopisy slovenské písaly o novom nariadení kultusministra Wlašiča i poznamenaly, že dľa toho nariadenia musejú sa hodiny vyučovania v nemaďarských školách podeliť tak, že polovica tých hodín musí sa venovať učeniu reči maďarskej.

Nariadenie to ale znie vlastne takto: «V škole, jedného učiteľa majúcej, má sa venovať učeniu mluvovej a umovej cvičby 9 hodín týždenne, učeniu písma a čítania v reči materinskej a maďarskej 8 hodín týždenne.» — Kde sú dvaja učitelia, pre takú školu uriduje v tom istom smysle, ako hore, týždenne 15, a 13 hodín. Kde sú traja, tam 17, a 19 hod.; kde sú štyria, tam 20, a 25; kde jesto päť alebo šesť učiteľov, tam 18, a 24 hodín. «Polovica týchto týždenných hodín neomylné má sa venovať učeniu maďarskej mluvy a maďarského čítania i písania.»

Nariadenie toto ministrovo v týchto posledných slovách je dosť nejasné, bo na začiatku robí sa rozdiel medzi učením mlucovčičby a učením písma a čítania v reči materinskej a maďarskej. Na konci nariadenia ale rozkazuje sa, že polovica hodín týchto obúch predmetov «má sa venovať neomylnne učeniu maďarskej mlucy a maďarského čítania i písania.»

Ale školdozorcovia budú tomu nariadeniu predsa dobre rozumieť. Lebo v tom istom nariadení ponosuje sa minister, že znalosť reči maďarskej skrze školy neprevádza sa dostatočne. Cieľom ale učenia maďarčiny má byť ten, «aby dievky znaly myšlienky svoje pravidelne vyjadrovať rečou i písmom maďarským.»

Ako povstalo toto nariadenie?

Nariadenie toto údajne vynútili od ministra hornohorskí liberálni ablegáti. A síce chceli voľaktorí, aby sa kassirovaly už teraz všetky učebné knižky slovenské, väčšina ale narádzali takto zakročiť až za desať rokov. Jeden taký liberálny ablegát odporúčal, aby školdozorcovia preskúmali učiteľov, zdáľiz znajú mlucvicu a pravopis reči tej materinskej, v ktorej učia. Ostatní ale liberáli boli všetci proti tomu, bo že aj tak ani jeden učiteľ to nevie a ani toho vedieť nepotrebuje. Ten istý ablegát zpytoval sa, zdáľiz aj židom zakázu vyučovanie viery a očenašov židovských v hebrejšťine a nemčine. Aj žiadal, by sa ponížená prosba (a nie nariadenie) predostrela rabinom, že by ráčili na pr. pešťanským a dolňozemským židom — ktorí znajú lepšie mlúviť maďarsky, než niektorý horniacky liberálny ablegát — svoje rabínske kázne nie po židovsko-nemecky, ale aspoň kedy-tedy aj po maďarský odriekať. Pritom, neškodilo by, tak narádzal, zakázať učenie židovských šlabikárov a písma hebrejského. Ale veru vaší liberálni ablegáti ani počuť nechceli o tom; ktorísi od veľikého strachu že aj srdeaklopanie dostal.

Sprievod dediča trónu.

Úradný časopis priniesol nasledovnú zprávu o sostavení sprievodu, ktorý odprevádza dediča trónu arciknieža Franca Ferdinanda do Londýna na korunáciu anglického kráľa Edvarda VI.:

Jeho cisárska a kráľovská Vysosť, kráľovské knieža Franc Ferdinand na korunácii v Londýne zúčastní sa čo zástupca jeho veličenstva cisára a kráľa. Pri takýchto cestách je vo zvyku, že sa väčší sprievod sostaví i z takých kruhov, ktoré ku riadnemu dvoru nepatria. Pri sostavení sprievodu pozoruje sa i na to, aby ku sprievodu zástupcu cisára a kráľa boli pridelení občania obydvoch štátov. Pri sostavení tohto sprievodu úmysel bársjakého federalistického gruppirovania, jako to v tomto páde s viac strán mýlne tvrdili, je vytvorený. Jeho cisárskeho a apoštolsko-kráľovského veličenstva kráľa Uhorska v tejto hodnosti zprevádza gróf Tasilo Festetich, hlavný pohárnik, uhorský kráľovský zástavník.

Anglické parády korunácie teda byly by už ustálené i pripravené: ale človek mieni, Pán Boh meni! Keď celý

národ prichystal sa už k slávnostiam, tu naraz ako z čistého jasna rozniesol sa chýr, že kráľ Edvard VI. *nebezpečne ochorel*. Ba následkom tej choroby (zapálenie čriev) musel sa aj operácii podrobiť. Následkom toho sa korunácia i všetky slávnosti na neurčitý čas odročily.

Ponížená prosba.

Svinná-Nováves, filiálka stavia školu, poľažne už jestvujúcu požiadavkám zákonitým zodpovedne zväčšuje, čo s materiálom a so zariadením spolu bude 4000 korún stáť.

I preto s dôverou obraciame sa na ctených čitateľov «Kresťana», že nám budú nápomocní v našom podujatí a ku zaokrytiu útrat stavebných nám s malými milodarmi prispejú.

Ponechajúc zdlhavé reči a dokazovania obmedzujeme sa len na vyrečenie toho, že obec pražiadnej základiny školskej nemá, že ľud jej je veľmi chudobný, prikutý k hrude a je v opravdu hoden podpory v chvalitebnom podniku svojom.

Akýkoľvek malý milodar s povďakou prijmem a cestou novín kvitujeme.

Éšte raz: V mene Božom!

Andrej Staríňec ml., kurátor. Ján Kurimszky, farár a predseda škol. stolice.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Poslednie dni povráva sa v politických kruhoch, že vláda Széllova nemá mať už dlhého panovania. Ministerpredseda že má oprávnenú nádej na buchnutie, a to už v jaseň. V dvore viedeňskom zazlievajú mu vraj to, že nevedel zaslať trónneho dediča proti bezzákladným napádaniam Košsuthistov. Toto môže byť aj pravda, veď pamätáme sa, že Széll vtedy vlastne to isté hovoril oproti trónnemu dedičovi, čo aj Košsuthista Komjátý.

Na to prichádza ešte aj to nešťastné vyrovnanie naše s Rakúskom, ktoré Széll nebude vedieť previesť tak, ako to aj stokrát bol verejne sľúbil. — Výhlady teda sú neprajné Széllovi, a preto odročil krajinský snem až do jasene, a to síce kráľovským prípisom, aby sa snemovňa pripadne prv svolala nemohla. Bo keď sám kráľ svojim prípisom rozpustí a odročí snem, vtedy nemôžu sa vyslanci sami seba prv svolávať, akoby sa to mohli v súrnej prípadnosti, keby si bola snemovňa sama určila prázdniny. Aby krajina nespozorovala to kolísanie sa liberálnej vlády, preto bolo treba trochu vyrušiť mysle obecnstva niečim.

Rumunskí židia vandrujú.

V chýrniku tohoto čísla máme krátku zprávu o tom, ako utláča vláda rumunská svojich židov, ktorých iba za cudzozemcov považuje ešte i vtedy, keďby sa boli aj v Rumunsku narodili. Židia teda nemôžu byť tam krémarmi, ani samostatnými kupcami, len remeslo a sedliachenie majú dovolené. Z tohoto ale židia rumunskí tuším nemôžu vyžiť a bohatnúť, preto berú sa hromadne von. Už pred dvoma rokmi fahalo ich cez Uhorsko asi 1000, že vraj do Ameriky, ale vieme, že len tretina sa ta dostala z nich. Ostatní museli sa vrátiť a zakiaľ ich naspät prijali, boli sa sdržovali asi za dva týždne tu v Pešti. Vtedy pešťanskí páni židia aj nežidia hostili ich tu vínom, pečienkou a koláčmi, a arcimaďar Bánffy lietal so Šándor Palušom po židoch a nasbieral pre nich 110 tisíc korún. Potom ich už odpratali ďalej, ale asi tretina rozliezla sa po Uhorsku. Na každej stanici uprehnuli niekoľkí a zostali nám tu. Teraz chce až 100.000 židov rumunských cestovať cez Uhorsko. Dvaja pekni rumunskí židia sú už v Pešti. Hľadajú pomoc u našich bohatých židov. Je tu taká židovská kancelária, ktorá má veľa peňazí, tá im má pomáhať. Také kancelárie židovské sú ešte v Londýne, v Berlíne a v Paríži. Pomocou týchto kancelárií majú si židia rumunskí obstaráť potrebné na cestu peniaze.

O všetkom tomto rečnil náš Fr. Buzáth vo svojej interpelácii, ktorú upravil na ministra-predseda Szélla, pýtajúc sa ho, aké porobil poriadky proti tým židom, aby sa nám tu zase neusalasili?

Minister Széll sľuboval vo svojej odpovedi tú najväčšiu prísnosť proti rumunským židom. Každý musí mať istú sumu peňazí, a odoberú každému všetky písma, ktoré až potom dostane nazad, keď už bude za hranicami. — Zajímavé je, že aj niektoré židovské noviny píšu proti rumunským židom. Naši židia chcú zaiste len sami zostať šťastnými «maďarskými židmi».

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natoľko známy a obľúbený u ľudu, že netreba nám o ňom mnoho reči šíriť. Každý čitateľ náš pozná tie výborné služby, ktoré «Krešťan» prekonal v prospech ľudu.

Abý však blahonosné učinkovanie «Krešťana» čo možno všestranné a mnohútné bolo, z toho cieľu je to prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítať vie, sa predplatil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý poznať a k nim sa prihlasovať bude. Ktorýkoľvek ľud nečíta si svojich novín, musí zaostať a iní mudrejší ľudia vykorisťujú ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu :

«Krešťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Prosba k vlct. čitateľom «Krešťana».

Toľko rázy obracia sa chudoba k dobrosrdečným krešťanom a čitateľom milého «Krešťana», že my, maločaušanskí obyvatelia so žalosťou myslíme, že prameň milodarov docela vyčerpáný jest, veď dobrodincom tiež len málo sa ujšlo z hmotných darov. Ale pri tom všetkom nádej skladáme vo Vás milé duše krešťanské, že vysluchnete poníženú prosbu našu a s ochotnosťou prispejete nám k pomoci s čím získate u Boha a u Matky Krista požehnanie a milosť, u nás však úctu a večitú pamiatku.

My maločaušania usniesli sme sa na tom, že k úcte preblahoslavenej Panny Márie kaplnku vystavíme, kde chválu budeme dávať Všemohúcemu za dobrodenie, Jeho sväté meno o pomoc volať, najmä ale Matke Kristovej obeť ukazovať skrze modlenie svätého Ruženca. Ale aby sme úmysel náš, ktorý doista Bohu milý je, uskutočnili, k tomu aj málo nás je, ba aj nadmierou chudobní sme. Preto obraciame sa k Vám milé duše krešťanské, ktoré to málo, čo od Boha máte, toľko rázy podelili ste medzi tých, ktorí k Vám o pomoc volali, buďte milosrdní a ráčte venovať na svätý cieľ almužnú, ktorá v podobe Božského požehnanja, skrze modlitby naše mnohonásobne Vám vynahradená bude. O vyslyšte poníženú prosbu našu! Doprajte nám tej radosti, aby obec naša zdobená bola s posvätným miestom, kde aj za Vaše dušné spasenie modlíť sa budeme. Hoc aký malý dar tak prijmem, a kožto znak braterskej lásky a úcty oproti Matke Božej. My ale z hlbiny srdca povieme: Pán Boh zaplať a požehnaj stonásobne.

Milodary ráčte na veľactenú Redakciu «Krešťana» zaslať.

V mene Boha

V Malej-Čauši, 1902. mája 28-ho.

Ján Hanko, rychtár.

Michal Matjaško, podrychtár.

Jozef Uhljar, prisazný.

Diel'na Sväto-Antonskýk kosí pána Jozefa Sohr oznamuje, že neni dlho čo príde čas na objednávanie kosí, a preto aj tak zariadil svoju fabriku, aby každé dôjdené objednávky boly hneď v ten deň odoslané aj tým objednavateľom, ktorí sú v inostranných čiastkach krajiny, že by kosy žiadané v roľníctve mohly mať už medzi 3—4 dňami.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecenstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Púť na kalváriu v Halíči v (Pol'skej.)

Tak zvaná kalvária Zebridovská v Halíči pri Krakove bude sláviť bežného roku 1902 od 1-ho až do 31-ho augusta 300-ročnú pamiatku svojho založenia.

Kalvária táto bola založená dňa 2-ho augusta roku 1602. Mikulášom Zebridovským a generálom Krakovským.

Po celý čas toho jubilea a celý mesiac august, budú sa konať sv. missie na dvoch miestach. Asice: jedni sa budú konať v kláštore a druhé v hrobe Matky Božej na Jozefata doline. Prvé sv. missie započnú sa: 1-ho augusta, druhé 8-ho augusta a tretie 23-ho augusta. Jubileum sa skončí 31-ho augusta.

Kláštor kalvársky dostal od pápeža Leva XIII. veľké privilegium, ktorý je na Baziliku povýšený. — Na ten čas bude sa po všetkých železničných drahách platiť len polovičný plat cez celý mesiac august.

Čo sa týka processie z Čačanského okresu (stolice trenčianskej) pôjdeme len tak, ako aj obyčajno každoročne chodievame na 8-ho augusta. Po obede sa pohne veľká processia s Čačanského kostola so sprievodom veľk. prepošta Čačanského, ktorí nás odprevadí až k mostu s požehnaním.

Ako starší pútníci od Trnavy, z Prešporka a Peštubudína už dobre vedia, že my peši prideme na kalváriu len 11-ho augusta večer.

Kto by teda išiel, nech si má to na zreteľi vždy, že by aj po železnici bol už na 12-ho augusta ráno v Kalvárii. Kto ale by chcel s nami peši putovať, ten nech zosadne v Čaci na 8-ho augusta.

Značím sa so srdečným a rodáckym pozdravom váš
brat

A. Čerujenka,
učiteľ a riaditeľ púťu.

Vyučovanie náboženstva v školách.

I.

Asi dvadsať rokov je tomu, keď bývalého nemeckého cisára jeden anarchista zavraždil chcel. Vtedy sa stalo, že na prvom shromáždení takto pravil cisár k vodcom vlády liberálnej: «Navrňte vieru ľudu mojému».

Bol toto dosť mužný cisársky rozkaz, lenže vyplniť ho tak na chytré neni vec možná. Lebo ľahko je ľud beznábožným učiť, ale jeho vieru mu navrátiť je ťažko. Dosť je jeden bezbožný zákon k orabovaniu viery zo srdca ľudu, jeden bezbožný človek, jedna nemravná kniha; ale do srdca ľudu potom tú vieru navrátiť neni v stave ani sto cisárov, nie tisíc regimentov vojska, nie milliony dobrých kníh. Preto tento cisár, ktorý už zunoval, že na neho už tretí krát strielajú a nie na jeho ministrov, nebol by dbal, keďby sa boly

všetky arešty za 24 hodín vyprázdnil, a všetky kostoly naplnily. — Toto neznabožstvo, ktoré tak panuje v terajšom stoly, už sa rozprestiera všade, a ukazuje svoje ovocie. Heslá nášho stoly sú: «Kráľov, kňazov, učiteľov ľudu zavraždíť že neni hriech, ale politická čnosť.»

Nedávno vydalo Francúzsko zákon, dľa ktorého učiteľa a vychovávateľa mládeže, ľudu veriaceho duchovní vodcovia, kazateľa pravdy a bohobojnosti do vyhnanstva sú odsúdení; pred očami máme so dňa na deň sa množiace vraždy, na milliony vychádzajúce krádeže peňazí štátnych, vyhadzovanie do povetria železníc, a iné rozličné veci, čo je znakom najhlbšieho pádu spoločnosti. Tieto všetky znaky ukazujú, že duch temnosti, diabol, ukrutný boj bojuje, že použije všetky nástroje ku zpusťovaniu spoločnosti a mravov; že tento večný nepriateľ ľudu vífazi, vífazi najviacej tam, kde pod zámienkou civilizácie ľuď k nemravnosti a neznabožstvu učia. Ukazujú tieto znaky, že tento diabol ešte hojnejšej žatvy nemal, odkedy svet je svetom.

Však ale, aby sa volačo pokazilo, to musí sa už za mladý kazif. Aby pokolenie bolo bezbožné, aby zákon a vieru nohou šliapalo, k tomu sa musí učif, keď je ešte dieťa. Keď je dieťa ešte za malý dobré, nábožné, jestli bolo účastné dobrej výchovy, to sa tak ľahko nepokazí, to nezplanie nikdy. Preto vieru ničiaci duch pusťošif už vo školách, kde by sa malý vychovávať pre spoločnosť rázni mužovia. Tak deje sa to vo školách štátnych, obzvlášte na okolí slovenskom, kde už dietky na miesto «Pochválen Pán Ježiš Kristus» s nezromiteľným «kezičokolom» fa pozdravia. V školách tých sa náboženstvo len z milosti trpi. Ony sú vychovavateľne ľahostajnosti v náboženstve a moderného liberalismu. A včúf, keď náš osvietený vek nie že len kríž vyhodil zo škól, ste vynechal pred učením a po ňom slušnú modlitbu, môžeme sa zhrozif nad budúcnosť nášho spoločnosti.

Keď teda už škola viacej vieru trpeť nechce, (pocťivosť školám náboženským) teda vy rodičia sa postarajte o domajšiu výchovu vašich dietatok. Nech každý rodič a vychovávateľ si drží pred očami, že dobrej výchovy prvá podmienka je: zaštepnie bázni Boha do srdca dietok, a toto nemôžeme dosiahnuť ľahšie jako skrze modlitbu.

BESEDNICA.

Povzdych k Márii.

Ó, matko krásna,
zorničko jasná,
z hlbín voláme srdca my,
Ukáž lesk tváre
v čarovnej žiare,
ó, svieč nám dolmi, vrchami.

V trápeniach, núdzi
nič naporúdzi,
čo by poskytlo balsamu.
Ó, panno dobrá,
zažeň bied obra,
nedostače zaplň jamu.

Šlah, súžby, bôle
horčia prúd vôle.
ducha rve krušnosť, žiaľ, muka.
Vypros radosti,
ať nás uhostí
milosti božskej raz ruka.

Rozptýl mrak smútku,
pliaň vášen prudkú,
pod žernovom krívd chradneme.
Čuj vzdychy útroh.
každý sme pút rob,
oslad slaných slz púť zeme.

Prikry nás plášťom,
zehnatby dažďom
obsyp nás, nebies darami.
Ó, zbožnosť, láska,
lúbezná kráska,
smiluj, sľutuj sa nad nami! *Dlh. Poľský.*

Jednodruhé o sedliackych a o pánskych citoch.

Obrázky zo života, kreslil s uhlikom Zaosek.

— Na mňa to vždy nepríjemný dôjem robí, keď vidím psov, ako sa bijú, hryzú, trhajú, vláčia a pokrváčajú, pokaličia a ožobráčia sa. Aj ma to vždy rozzlobí, keď prostopašné chlapčisko takýchto psov-bitkárov jedného proti druhému huckajú, dráždia, osmelujú a nad ich vískaním, plačom a bedákaním, nad ich bolesťami ešte sa smejú a zabavujú, miesto čoby oni mali ísť na pomoc takému ubitému.

Naopak zase, keď vidím korheľov biť sa pred krémami, po cestách jeden druhého sa vláčif, hlavy si prebijať, nose prevalovať, rebrá lámať, vlasy a fúzy si trhať, v blate sa válať: vtedy vždy istou radosťou a rozkošou duchovnou sám v sebe hovorím: Tak vám treba, však ste ľudia a nie psi, ktorí rozumu nemajú, akého vy máte, bo viete, že z korhelice nikdy nič dobrého nepochodilo! A preto ja nikdy som nefutoval takýchto zbitých, dolámaných, pokaličených ľudských «tarkošov».

Keď vidím v zime, v tuhých mrazoch, vo fujakoch od práce sodrané, hladom zmorené, od zimy trasúce sa koničatá do pol noci pred krémami postávať a na svojich naničhodných gazdov vyčakávať, ktorí vnútri slopú a, keď sa nacicali alebo ich snáď ako svine ztadiaľ von povyhadzovali, potom svoje hladom zmorené, zoslabené koničky počnú divo bičom hnať a prehánaf: vtedy bych zo srdca doprial takým nie gazdom ale lumpom-korheľom, by tie ich koničatá, ktoré im hospodárstvo a familiu udrzujú, hore nohami do jarku sa prehodily, vyvrátily a zdochly, by sa od takého tyrana-gazdy oslobodily. A tešil bych sa ešte viac, keďby takýchto naničhodných lumpov-gazdov do pluhov pozapriahali, a mocným bičom ich za brázdami ku rozumu priviedli, by o hlade a smáde naučili sa ľudskosti.

— Strýko Zaosku! Niejedného panáka som už počul, že my sedliaci nemáme vraj jemných citov; že sme diví, suroví naproti ľuďom a zverom, že bijeme zvery, trápime ich; bijeme aj ako diví ľudia svoje manželky. Aj že každú nedeľu, sviatok a najviac na hody pri muzike a pri tej besnici pálenke sa bijeme ako psi. Po mestách citliví panáci museli — vraj — založiť ochranné spolky ku obrane zverov, by sedliaci a mestskí kočiši nebili kone a iné zvery.

— Krstníčko môj! To je všetko pekne, čo ti panáci hovoria; len vieš, keďby oni nás sedliakov neprevyšovali nielen so svojimi pánskymi figliami, ale aj so svojimi huncútskymi, od sedliakov horšími tyranskými citami! — Ľudská zdivočená povaha prikrýva sa nielen hučkami, birčím, tvrdým ako dubová kôra súknom sedliackym, ale ona prikrýva sa aj jemným pánskym, kamgarnovým a hodbábnym «štofom». Panáci majú síce hladunkú papulu, ale ich nátura mnohokrát preskočí všetky medze ľudských citov a ukážu svoju náтуру v nahote divokosti, kde preštáva potom aj cvičenosť, učenosť, civilizácia a kultúra.

Jeden múdry a cvičený pá: pohanský, Riman, toto povedal: (to ti ja v jeho latinskej a či teda rimanskej reči idem citovať) že, «ultima linea culturae est barbaries.» — Po slovenský to znie: «poslednia hranica kultúry, cvičenosti, je barbarstvo, ukrutnosť, divokosť.» — Teda ľudská zdivočená, bárs aj zkrutená na čas, nátura neutají ani nezatají sa ani u panákov. Oni bývajú tiež tak suroví proti zverom, a proti ľuďom ešte viac, ako to oni o nás sedliakoch táriajú a papulujú. Panáci a marci-pánové dámy paničky naafektovaných, fajnových, civilizovaných citov nám sedliakom nič nemajú čo vyhadzovať na oči, že bijeme a trápime zvery.

— Je síce pravda, že my sedliaci, keď nám kocúr v

komore ukradol klobásku, a my sme ho na skutku chytili, a on sa niako nemôže vyhovárať ani to odtajiť; my ho za to nepochválime, ani mu na krky stuštičku s neakým vyznačením s odpustením obyčajných taxi nedáme, ale ho primerano potresteme, za chvost chytíme a vyhodíme von. Alebo keď sviňa nám vleze do záhrady a preryje nám zemiaky, tekvice a mrkvu, my ju za to nepochválime, ani do lepšieho, s lepšou chôvou chlievca nepreložíme, ako to liberálni panáci kde tu robili, že keď niektorý prerýl lajstre voličov ľudákov a narobil špaty proti zákonom, takého netrestali, ale ho z uznalivosti do lepšieho krmníka na lepšiu chôvu s vyšším platom preložili. — My sediaci takú sviňu, ktorá nám prerýla záhradu, s kolom naháňame a potresceme; a my to nerobíme zo zábavky ako páni zo zábaviek kolkorázy naháňajú, na kopu strielajú bez potreby zvery.

Pozrime si tie pánske civilizované fajnových citov «športy», zábavky.

Panáci, ktorí už všeliaké iné zábavy zunovali, dajú si nalapať nevinných holúbkov. V košoch ich povynášajú von do pola a robia «šport»: strielajú ich na hromady, vypúšťajú z košov a v povetrí sa produkujú so strielanim; mordujú, ožobráčia, pokaličia, roztrhajú ich zo zábavky a smejú sa tomu. Oni ohľad neberú na ich párky, na ich mladé potomstvo, na ich sirôtky v hniezdach. Nad ich strachom a smrťou sa zabávajú, ako civilizovaní Angličani nad Búrmami. A toto daromné naničhodné hromadné mordovisko volajú pekným, citlivým, fajnovým, pánskym menom: «šport».

Keď ale v meste sedliak a kočiš — nie zo zábavky ale z potreby — vybijie koňa, pánsky ľud fajnových citov civilizovaných hneď počne na ulici omdlievať a dostane civilizované krče nervové a kričí za policajtmami, by tohoto ukrutníka, barbara kočiša, sedliaka, dľa paragrafov spolkových ku «obrane zverov», zatvorili.

Ešte jednu sprostú pánsku zábavu «šport» ti tu spomeniem.

Panáci jemných citov dajú si chytiť jeleňa, alebo obyčajne lišku; oni tú biednu liščičku pustia na slobodu, posadajú si na kone, ako by išli Tatárov naháňať, pustia tridsať, štyridsať psov za ňou a panáci zase za psami, a bežia ako bláznivi za tou biednou liškou. Pritom s konmi, a so psami preskakujú ploty, jarky, potoky, močiare, a keď chýda zver až na smrť vyhonili a ono už ďalej nevládze svoj život zachrániť, ako mu to Boh prikázal by si ho chránilo, a keď mu nohy a plúcka jeho službu vypovedaly a s vyvaleným jazykom padlo, a psi ho za živa poňnú trhať, vtedy páni vytrubujú a kričia že «halali» — (po anglicky, aby to liška nerozumela) — a tešia sa, ako by Tatárov a Turkov z krajiny boli vyhnali. Biedne víťazstvo nad chuderkou liščičkou.

My sediaci takéto daromné, detinské behačky nestvárame, aj nám to sprosté prichodí. Náš Jožko len raz utekal za liškou, keď nám kohúta uchytila, a tak sa zaparil, že dostal zapálenie pľúc. Lišku s kohútom nechtyl a lekár mu povedal «halali» t. j. ak na ôsmy deň lepšie nebude, že ho navštíví hrobár.

Páni postávači hovoria, že to oni zo zdravotného ohľadu musia robiť, bo sa vybehajú, vyskáču a potom si chutno zjedia a ešte chutnejšie si zapijú, a potom si chutno zaspia a odpočinú. Nuž hľa! Nech pracujú ako my, to zdravie oni docieľa aj s prácou, a nemusia po trstinách, po jarkoch a močiároch ako pojašení behať. Pán Boh odovzdal Adamovi rajskú záhradu, by ju užitočnou prácou obrábal a nie aby za sprostými liškami po raji behal.

(Dokončenie nasleduje.)

Hor' sa do Levoče!

Vrelé slzy kajúcich hriešnikov a tie sv. Missie, ktoré horľaví kazateli nášho biskupstva a iní duchovní bratia v Kristu behom troch dní k úcte levočskej Panny Marie sídeným ctiteľom Marianským vydržiaujú, nútia mňa k tomu, by som aj tohoto roku slavnú púť do Levoče zariadil. 30-ho júna osobný vlak pohne sa ráno o 4 hod. 10 minút zo Žiliny, vo Vrútkach bude o 4. hod. 40 min., v Stankovanech o 5 hod. 34 min., do Ružomberka príde o 6 hod. 10 min., do Liskovej o 6 hod. 14 m., do Teplej o 6 hod. 17 min., do L. Sv. Mikuláša o 6 hod. 48 min., slovom o 10 minút neskôr ako raňajší riadny osobný vlak. Cestu až do samej Levoče po železnici prekonáme.

Pozor na toto opravenie!

Správa košícko-oderberskej železnice tieto dni dala mi na známosť, že pre isté základné príčiny levočským pútnikom na miesto pol ceny tretej klasy, len pol ceny druhej klasy dať môže. To jest, cenou jednej celej karotky na druhú klasu vymenenou, môže sa cestovať na tretej klasy ta aj nazad. Cena tretej klasy z Vrútok do Levoče a nazpät je 8 korún! z Ružomberku: 6 korún 40 halierov; z Teplej; 5 korún 60 halierov; zo Sv. Mikuláša: 4 koruny 80 halierov. Kto sa chce ešte hlásiť, nech sa obratom pošty hlási.

V Habovke, p. p. Zuberec, (Orava) 16 júna 1902.

Ján Hattyár,

habovský farár, č. strážnik sv. Domu v Lorete a voľca púte.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahsia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Smrť saského kráľa Alberta zapríčinila úprimnú sústrasť vo všetkých panovníckych dvoroch. Prvé telegramy sústrasti došli do Sybillenorthu o dve hodiny po smrti kráľovej; boly to telegramy cisára Vilhelma a nášho kráľa. Vdova kráľovná do polnoci modlila sa pri mŕtvom manželovi svojom. Na druhý deň ráno boly v kráľovskom kaštieli smútočné služby Božie, na ktorých sa len členovia panujúcej rodiny súčastnili. Pohrab odbyval sa v pondelok, 23. júna večer o 9. hodine. Na pohrabe kázal najmladší synovec zosnulého kráľa, knieža Maxmilian, ktorý ako známo, je kňazom a teologickým učebárom na universite vo Freiburgu. Saské ministerstvo už proklamovalo princa Juraja, brata kráľa Alberta za nového saského kráľa a hneď mu složilo i prisahu vernosti. Zatým vláda otvorila testament kráľa Alberta. — Z Viedne oznamujú: Jeho veličenstvo náš kráľ v piatok popoludný o 2 hod. navštívil saské vyslanstvo a vyslanecovi grófovi Rexovi vyslovil svoju sústrasť nad smrťou kráľa Alberta. Na vyslanstve urobili návštevu sústrasti ešte gróf Goluchowski, členovia spoločnej i rakúskej vlády, uhorský minister gróf Július Széchenyi, pápežský nuncius Taliani, dvorní hospodári a mnohé iné vysokopostavené osobnosti. — O posledných hodinách kráľa Alberta ešte oznamujú zo Sybillenortu: Kráľ večer okolo 7. hodine upadol do bezpovedomého stavu a počal blúzniť. Ustavične hovoril o Viedni a o Tyrolsku, kde tak často poľovával s kráľom Francom Jozefom. Okolo polôsmej nastúpila agonia a o 8. hod. min. kráľ vypustil ducha.

+ **Zuzana Krnová** rod. Beniačova, v Čerenčanoch umrela dňa 15. t. m. po dlhšej nemoci. Boh ju osláv a poteš zarmútenú rodinu!

Ku korunácii anglického kráľa Eduarda VII. pôjde, ako známo, v zastúpení jeho veličenstva arciknieža Franc Ferdinand. V jeho sprievode budú: gróf Nostic, princ Heinrich Liechtenstein, gróf Tassilo Feštetich, princ Pavel Sapieha a gróf Ferdinand Buquoy. Odcestujú zajtra, v nedeľu.

Attentát na kráľa. Londýnsky «Daily Express» sdeľuje sensačnú zprávu z prameňa viedeňského, že viedeňská polícia porobila veľmi rozsiahle poriadky v záujme bezpečnosti kráľa, lebo dozvedela sa vraj, že italianski anarchisti sprisahali proti kráľovi Francovi Jozefovi. Zpráva je ovšem nie zaručená.

Krvavá pračka počas processie udala sa dňa 18. t. m. v obci Aviles v Asturii. Jedenásť osôb bolo raneno, niektoré ťažko. Polícia uväznila dvanásť ľudí.

Volebné. Pri dolňujúcej volbe v Pécsvárade pomocou židov a úradníkov zvíťazil Košsuthista Egry 1509 hlasmi nad ľudákom Vedellom, ktorý dostal 1234 hlasy. Pri tej volbe stalo sa, že korteš strany Košsuthovskej Michal Bakó preklal druhého korteša tej istej strany, Medarda Bernáta. Vraha chytili, ale ho onedlho vypustili a hlasoval na Egryho.

Robotnícke vzbury v Amerike. Z Pattersonu, kde je najviac anarchistov, píšú, že tam vypukla medzi robotníkmi veľká zbura. Chýri o vzbure prichádzajú aj z mesta Williamstownu, kde ozbrojení robotníci vtrhli do bane,

aby tam pracujúcich robotníkov ku strajku prinútili. Keď toto pracujúci urobí sa zdráhali, tamti hodili medzi týchto dynamitový patrón, ktorý zabil päť ľudí. Večer čakali strajkujúci robotníci na robotníkov pracujúcich pred vchodom do bane a začali na nich strieľať.

Pred anglickým konsulatom. V hlavnom meste rozniesol sa falošný chýr, že budapeštiansky anglický konsulat hľadá uhorských robotníkov pre Transvál, kde vraj dostanú dobrú plácu. Následkom toho v piatok predpoludním pred anglickým konsulatom shromaždilo sa viac sto bez zárobku stojacích robotníkov s veľkým krikom žiadali, aby ich najali. Darmo vysvetlovali úradníci konsulátu, že ich niekto zaviedol, že chýr není pravdivý, robotníci ustúpili nechceli, až ich musela polícia rozohnať. Polícia zaviedla vyšetrovanie, kto pustil ten falošný chýr do sveta.

Nešťastná rodina. Do Budapešti prišla z Ameriky jedna zo štyroch členov pozostávajúca rodina. Všetci štyria trpia na malomocnosť (lepra), o ktorej ukrutnej nemoci sme pred mesiacmi dlhší článok uverejnili. Ponevác je táto nemoc veľmi chytľavá, polícia sa postarala, aby nemocní úplne boli osihotení. Pedvečerom odviezli nešťastníkov do štátnej nemocnice v Prešporku. Viezli sa v osobitnom vozni, do ktorého nesmel vstúpiť ani konduktor. Vozeň potom základne desinfikovali, aby ukrutnú nemoc prípadne iní cestujúci nedostali.

Židia v Rumunsku. Dňa 1. septembra vstúpi v Rumunsku do života nový priemiseľný zákon. Štvrtý článok tohto zákona obsahuje pre cudzincov, v prvom rade židov, prísne ustanovenia. Vo fabrikách smie byť len 10% cudzích robotníkov; do štátnych škôl prijme sa tiež len toľko židovských detí a ponevác priemiseľný diplom dostanú len absolvovaní žiaci štátnych ústavov, sú z toho židia vytvorení. Židia, ktorých je v Rumunsku 300.000 (!), už dnes citia ťarchu toho zákona a že asi 100.000 chce sa ich odtiaľ vysťahovať.

Z Bánoviec nám píšú: «Medardová kvapka štyridsať dní kvapká», toto prislovie sa jakosi tohoto roku plní, lebo už dvanásť deň od Medarda každý deň prší, ba v niektorý sa až leje. Ideme toho roku zlej úrode v ústrety. Dateliny pokosené na zemi hnijú, ktoré sú ešte na koreni, zas od spodku berú zkažu. Nemožno okopávať, všetko náramne zelinou zarastá. Jako sa to do poriadku dá, sám pánboh vie. Tieto dni uderil hrom v obci Horňany do jedného domu, ktorý aj zhorel a vedľa neho aj druhý.

Po prušiacky. Do Poznańska poslali z Berlína 40 špehúnov (špiclov) policajných, ktorí dokonale vedia po poľsky. Úlohou ich je navštevovať reštaurácie, kaviarne a iné verejné miestnosti, tiež i zasadnutia a shromaždenia poľských spolkov a tam špehovať na reči ľudí neoptrných, za ktoré patriční budú potom súdne stihani. Pruskej vláde ide pri tom hlavne o to, dostať do rúk dôkazy, že Poliaci kujú plány na odtrhnutie poľských krajov od Pruska. Vraví i to, že ide o usporiadanie demonštrácie alebo prípadne i «attentátu» v čase pobytu nemeckého cisárskeho páru v Poznani, aby sa dokázala

zloba a «nestydatosť» Poliakov a tak uspravidlili i mimoriadne ostré a výnimečné prostriedky pruskej vlády proti nim.

Pre vajce prišla o život. Z Valasskej-Belej nám píše: Dňa 5. júna tunajšia vdova Dorota Mušinec vzala vajca shniesda, ktoré patrilo jej spoločničke. Naraz ale povstala vada medzi nima a chcúc vyšmenovaná vajce to do záponi svojej spoločničky hodiť — ktorá práve sedela — vajce ale spadlo po mimo a sa zabilo. Táto hneď vstala a sotila Dorotu Mušinec, ktorá hneď aj padla na zem tak, že ani vstať nemohla, zakiaľ nedošla pomoc a hneď stra-

Predaj žien a dev. «Novoje Vremja» oznamuje z Turkestanu, že tam panuje strašná bieda. Tataři predávajú vraj svoje ženy a dcéry za 10—100 rublov. Na trhoch sa obchoduje zo ženami a devami jako s obyčajným kupeckým zbožím.

Prvnie miesto bez odporu zaujima dnes jako prísada ku káve zrnkovej, ako i za náhradu tejto Kathreinerova sladová káva Kneippova. Táto ďakuje len tejto vlastnosti to, že vedľa svých zvláštných predností len ona obsahuje arómu a chuť kávy zrnkovej. Veliké množ-

Ratovanie potopencov.

tila i reč a pamät tak, že na druhí deň 6-ho júna zomrela. Čo bude z jej spoločníčkov, nevie sa.

Kolko Búrov bojovalo ešte. Anglická správa vojenská počiatkom tohoto roku tvrdila, že je už len 10.000 Búrov v boji a z týchto desiatísiech po uzavretí pokoja pochytili do 9000, tak že dľa vedomia slávnej vojenskej správy anglickej už len okolo tisíc Búrov stálo v zbrani. Teraz sám generalissimus, lord Kitchener, oznamuje, že v Transvále složil zbraň 11.225 Boerov a odovzdali 10.843 karabínov, v Oranžsku 5395 Búrov a odovzdali 5280 karabínov; z kolonie Kapskej nemá ešte úplného výkazu. — Ako vidno, anglická vojenská správa bola pramizerne informovaná o silách nepriateľských na bojisti, a tak potom málo divu, že Búri náležite prášievajú chrbtí Angličanom.

stvo dobrozdani najprednejších autorit to potvrdzuje. Vóhlasný profesor Pettenkolen poznamenáva: «Svou káve podobnou chuťou predsi nápadne všetky ostatnie kávové surrogáty.» Iní pravja: «Obsahuje najintenzívnejšie aróma a chuť praženej kávy zrnkovej.» «Jej aróma je zvlášte silná, káve podobná a čistá.» «Obsahuje veliké množstvo aromatických súčastok, ktoré tiež v zrnkovej káve sa nalezajú». Mnohonásobné pokusi dokázaly súhlasne, že ona, jako velice káve podobný «výrobok sa pokladaf môže.» «Obsahom aromatických látok je Kathreinerova sladová káva svým cenným pôžitkom pravej káve velice podobná» atd. Je preto z cela srozumiteľné, že obľúba, ako i všeobecné používanie jej stále postupuje a že ona kamďiaľ viacej, ako chutný a zdravý nápoj rodinný sa udomácňuje.

Jubilárna púť do Lourdu.

Ako každý rok, tak aj tento rok pohne sa sprievod do Lourdu.

Odehod bude z Prešporku na **21-ho júla**. Cesta povedie na *Einsiedeln, Lyon, Paray le Monial, Toulouse* a *Zürich*.

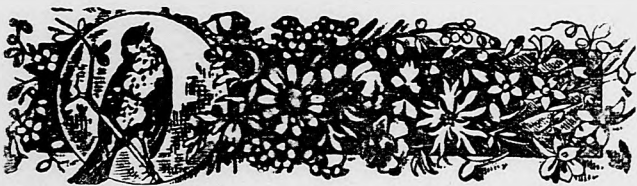
V spomenutých miestach bude sa spoločnosť všade baviť jedon deň; v Lourde sa bude zdržovať 4 dni.

Kto by mal tedy mienku k tejto púti sa súčasniť, nech sa hlási u nižemenovaného sprievodu, ktorý aj program pošle každému na žiadosť.

Michal Dobsa, dekan a farár v Mor. Svätom Jáne (Morva Szt. János) Pozsony m.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Sbierka dvoch klerikoch 489 korún; zo Štiavnika: Martin Valuš 40 halierov, N. N. 10 korún; zo Slatviny: Maria Uličný 10 korún; z Ameriky: Maria Hutník 2 koruny, Martin Kežmarský 1 korunu, Anna Jevak 2 koruny, Jozef Illinger 4 koruny, Jozef Adamik 70 hal., N. N. 20 koruny; z Liptó-Ujvár: Franc Huska 1 kor., Anna Huska 1 kor., Maria Lovasz 1 kor.; z Iglova: Maria Slanina 2 kor.; z Harnuthfalu: Michal Kočíš 2 kor., Ondrej Janič 4 kor., Pavel Ochotnický 1 kor., Ondrej Mihok 1 kor., Ján Mihok 60 hal., Ondrej Matejka 40 hal., Ján Ondrija 40 hal., Maria Kall 26 korún, Anna Krasčak 2 kor., Valent Krasčak 2 kor., Tomáš Kučera 1 korunu; zo Žiliny: Terezia Kempny 2 kor., Anna Bartaky 2 kor., Maria Bretanyi 1 kor., N. N. 4 kor., N. N. 10 korún; z Oravskej-Osady: Maria Adamčík 1 kor.; z Podradza: Karolina Szilvássy 2 kor.; z Markušovec: Štefan Petrás 1 kor., N. N. 20 hal.; z Vlachov: Anna Filla 2 koruny, Anna Polák 2 kor., J. Chovanec 2 kor., N. N. 90 hal., Justina Pačner 2 kor., Katerina Marcínko 2 kor., Žofia Žifčak 1 korunu.

DOPISY.

Z Hradišta od Skačian (nitranská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

Jestli za dobré ráčite uznať, uverejnite mojich pár riadkov.

Už minúly dva roky, čo som v Kresťanovi spomenul, že veľ. pán farár Veľko-Ostratický, Jozef Kompánek, do nášeho kostola 1 veľký a 1 malý oltár, s lurdskou Panou Mariou na svoje vlastné útraty zhotovil dal.

Jeho veľkodušnosť korunovaná bola tým, že na nový organ 600 korún podpísať ráčil.

S pomocou podporovania prosby od miestného pána farára skačianskeho, kde naša filiaľka patrí, dostali sme podporu od slávnej kap. nitranskej 200 korún.

Pán veľ. p. Štefan Kútvaszer, kanonik a spolu vice-rektor veľkého semenáriumu v Nitre poslal podporu 50 korún. Zdejší mlynár Anton Vlačil dal 10 korún a tak už bolo 860 korún. Povolani bol organár z Prešporku Vincent Možný. Obec objednala organ na 5 registrov za 1500 korún. Všetkie útraty peňažité, potrebné ku tým 860 korunám dostatých, jako podpora, obec vzala na seba. Organ zodpovedá celkom svojim požiadavkám. Dielo chváli svojého shotoviteľa.

Teraz vyslovujem srdečnú vďaku všetkým tým, ktorí boli dobrodincami v prácach našich. Pán Boh zaplať!!

Značím sa s najhlbšiou úctou, som ponížený sluha

J. Ružszl.

Zo Záhorčia.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom Kresťane.

V čísle «Kresťana» 23-tom som čítal článok «O zriadení školských dietok», ktorí podal dobre smýšľajúci učiteľ Imrich *Toller* že jako sa majú dietky vzdelávať a riadne do školy na čas posielat. Je pravda, že mnohé dietky školu zameškávajú. Áno! Ale sú to príčiny tiež také, ktoré cheem teraz len v krátkosti spomenúť ct. čitateľom.

Medzi našimi rodičmi sa aj takí nachádzajú, ktorí vždy sa musia odvolávať na nedostatok mohutných prostriedkov, a následkom toho potom nemôžu rodičia povinnosti dietok a učiteľa plniť; čoho následok je veľká chyba pre dietky a učiteľa.

Smutná vec je to, keď musím vysloviť, že aj mnohí rodičia sú sami sebe na príčine mnoho ráz v takýchto nedostatkoch, ktorí radšej idú svoj tvrdo zarobený groš v kréme prehajdákať, jako čo by radšej spomneli si na svoju manželku lebo dietky, ktoré sú doma zahlužené v tme a nevere blúdu. Keď ale príde otec domov z krémy, nuž potom sám stane sa učiteľom pri dietskach a žena takým, že začne kľaf, blúzniť, zlorečiť a Pána Boha obráza tak, až napokon aj dietky vezmú si ten zlý zvyk, ktorý použil otec.

Žiaľ Bohu, drahí rodičia, ktorí takto svoje dietky vychovávajú! vidíte dobre, že dnes máme už aj školy zosťatnené, v ktorých tiež málo naučí sa dieťa poznať Boha, ba čo viac, možno povedať, že zhola nič. Prečo? Lebo tí učitelia, ktorí sú od katolíckej cirkvi križmou svätou prijatí, málo stoja o náboženstvo, ponevác sú pokazení už od tých liberálov, ktorí tiež väčším dielom poslúchajú tých, jako samého Pána Boha.

Teda drahí rodičia! Keď vidíte, že nemôžu sa dietky v škole vychovávať v bázni Božej o náboženstve, tak musíte vy hladieť, dbať o to, aby dietky neostaly bezná-

No, ja poviem, že neni dost na tom, keď aj dajaký švindler povie, čo je volakým naduchaním mechúrom obušný, že to je len všetko príroda čo je na svete. A keď práve je aj príroda! Tak teda aj tá príroda len musí z dakoho pochádzať a tiež aj závisieť! No keď už tak mudrujú, prečo neprobujú teda volaktorú tú úrodu požeňať, alebo tie oblaky do výšky zdvihnúť, alebo to hrmenie a bliskanie zastaviť, ktoré nám tak často úrodu znivočí?!

Darobné všetko! Nás Pán Boh upomína s tým, že On je na nebi, a že Jemu je možné všetko čo od neho pochádza, rázom urobí, tak jako to v starom zákone stojí o *Sodome a Gomorrhé*, keď znivočil toto mesto potopou a ohnivým dážďom.

Drahí rodičia! Jestli ste teda chybní dakorí, vezmite pred seba, že na budúce budete dávať pozor na seba a na svoje dietky.

Budne tedy pamätnými!!

G. S., roľník.

Z Novej Pešti.

Vážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovným naším riadkom v našom oblúbenom «Kresťane» miestočka dopriať.

Sme zo srdca povďační za to, že ste ráčili dopis od nášho «bývalého socialistu» v minulom čísle uverejniť. Všetkých nás je to najhorlivejšou túžbou, aby sme sa my hornouhorski krajanovia tu na Novej Pešti na pravú kresťanskú cestu dali a na nej nezlomne aj vytrvali. Ako už bolo v tomto časopise spomenuté, je nás tu veru hodný počet a s roka na rok rozmnožujú sa rady sem prisťahovaných našich krajanov. A ponevác sme všetci — s malou výnimkou, len jednoduchí, chudobní ľudia, nuž chceme si získať aspoň poklady duchovné, to jest: pravú vieru, nábožnosť a kresťanskú počestnosť života. Z tejto príčiny bolo by nám bývalo prepotrebné, aby nám tu dovolila vrchnosť cirkevná slovenské vyučovania vieť. Žiaľ ale Bohu, doteraz darmo sme o túto milosť prosili. Hľa, židov tu nie je ani polovic toľko ako nás, a veru všetci rozumejú aj dobre maďarský, bo každý chodil do stredných alebo aspoň kupeckých škôl, a predsa títo židia spievajú si, modlia sa a slúchajú kázne v svojej nemeckej reči a nikto im to nezazlieva. My si myslíme, že by to vlasti našej uhorskej neškodilo, ale len osožilo, keby nielen židom dovolili srozumiteľné kázne, ale aj nám, pokojným a vlastiverným, chudobným a usilovným robotníkom slovenským.

Vo svojej opustenosti prosíme len Pána Boha o to, aby ráčil povzbudiť nejakého milosrdného Samaritána, ktorý by sa našich duševných potrieb zaujal. Úfajme lepšie časy, však keď Boh s nami, kto proti nám? Tešíme sa srdečne tomu, že naši milovaní Bratia v Pešťbudíne začínajú si katolícky spolok zakládať a v ňom sa schádzať a pri utešenej svornosti spolu nazívať a sa po kresťanský vzdelávať. Jejich príklad aj nás posmeluje k podobnému pokroku a s radosťou to píšem, že sú aj tunajší naši Bratia už na tej ceste, aby sa v kresťanskej láske približovali jeden ku druhému. Čoho dôkazom je aj to, že teraz za krátky čas urobili sme si zbierku na dve nové

kostolné zástavy a na jeden sv. križ. Je síce pravda, že niektorí naši bratia, obzvlášte domovní páni, akoby nemali dôveru k nám, ale ufáme sa, že je to len zdánlivé, a že tá nedôvera, keby aj bola, po čase pominie. Lebo sú dnes ťažké časy, teda je nám všetkým bez rozdielu potrebná svornosť, aby sme sa ako-tak udržať vedeli. Svornosť dodá nám sily, rozptýlenosť ale soslábí nás na toľko, že sa nebude vedieť o samote ani robotník, ani pán domovný udržať. Ide nám veď len o to, aby sme sa všetci svätého náboženstva a dobrých mravov pridržali tak, ako sme sa to od svojich drahých rodičov učili, z ktorých boli viacerí tiež majiteľmi domkov a gruntov kedysi.

Dopytoval som sa kamarátov mojích, ako stojíme s tou zbierkou a tu dozvedel som sa, že doteraz obetovali svoje milodary nasledujúci:

Martin Sakáloš 5 korún, Jozef Síkora 1 kor., Jozef Balašovič 1 kor., Ján Meluš 2 k., Gašpár Hornyák 2 k., Štefan Maraček 2 k., Ján Hornyák 1 k., Jozef Moravčík 2 k., Fraňo Kinček 2 k., Ján Korec 2 k., Ján Bartolen 1 k., Ján Gašparik 5 k., Anton Vajener 2 k., Jozef Jakubej 2 k., Ján Gogola 1 k., Štefan Bizony 2 k., Jozef Bezák 3 k., Jozef Mikuláš 1 k., Martin Minárik 2 k., Fraňo Tinelli 2 k., Michal Hornyák 2 k., Jáv Pusec 2 k., Šimon Gribek 60 halierov, Ondrej Kušner 1 k., Vdova T. Šnirte 40 h., Ján Kolár 2 k., Ondrej Zelenýk 2 k., Adalbert Mazúr 40 h., Ján Komžik 20 h., Jozef Junás 40 h., Augustin 20 h., Hodorovič 40 h., Peter Sakáloš 1 k., Jozef Dudík 20 h., Ondrej Čirek 60 h., Fraňo Kajda 40 h., Ján Modori 2 k., Jozef Ribár 1 kor., Fraňo Jakubus 40 hal. Mrafka 20 halierov.

Pät' dní roku 1900 v Ríme

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bělábánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor., 100 výt. 35 korún.

Súd Boží.

Vo všetkých novinách bolo sa veľa písalo o tom nesmiernom nešťastí, ktoré zastihlo obyvateľov ostrova «Martinik».

Strašný výbuch vrehu Mont Pelée zaplavil žeravou tekutinou a popolom najbližšie mesto Sen Pier tak rýchle, že neoratoval sa z obyvateľov temer nikto. Päťatridsať tisíc ľudu zahynulo tu strašnou smrťou. Keď konečne utišil sa trochu oheň kydajúci vrch, vtedy až zjavil sa obraz pustošenia v úplnej svojej strašlivosti. Veľká čiast

ľudu bola pochovaná pod kamením, ľavou a popoľom, tí ale, ktorí ostali na povrchu, ležali mŕtvi s vyvalenými vnútornosťami, lebo ich nadýchaný plyn a smrad v pravom smysle slova rozduľal a rozpučil. Lode morské ďaleko obchádzaly miesto tejto hroznej zkázy pre ten neznesiteľný zápach, ktorý vydávaly mŕtvolky na míle a míle vokol seba. Iba niekoľko spustlých zlodejov opovážilo sa vystúpiť na ostrov, aby orabovali mŕtvých a hľadali v rúmoch peniaze a iné cennosti.

O všetkom tomto dosť napísaly sa všetci novinári. Pri tom aj učenci začali stopovať po príčinách toho strašného výbuchu ohnivého. Jedni vykladali si to tak, druhí inak. Ale ani jednému neprišlo na um, že by sa tu snáď predsa aj Prozretelnosti Božej malo pripisovať dačo, veď sám Kristus pravi: «Ale ešte aj vlasy na hlavách vašich spočítané sú» (Luk. 12. 6.)

A keď teda aj vlasy človeka spočítané sú a o nich Pán Boh vie, tak, že ani jeden vlások nevypadne nám bez vedomia Božieho, tedy musíme veriť, že aj obyvateľov sen-pierskych mal Boh spočítaných, a čo stalo sa s nimi, mohlo sa to stať iba s dovolením Prozretelnosti Božskej. Nekonečne spravodlivý Boh mal zaiste zvláštny cieľ a zvláštne príčiny pri tom, keď tú strašlivú pohromu dopustil na obyvateľov sen-pierskych. Skúmame-li z tohoto stanoviska tie smutné udalosti, vtedy prekvapíť nás môže vopravdu jedna jediná zpráva o tom nešťastí, ktorú zpravu ale noviny liberálne všetky zamlčaly. O tom je totižto reč, že obyvateľia sen-pierski boli úplne *nemravní*, tak nemravní a bezbožní, že nad jejich mravnou spustlosťou zhrozíť musel by sa aj ten najzafatejší neznajboh. O tej teda nemravnosti sen-pierskeho obyvateľstva nechcú rozmýšľať noviny liberálne a učenci svetského smýšľania.

Hodnoverné správy máme o tom, že ešte aj v poslednie dni pred výbuchom vrchu, ba keď už aj začal vrch dýmiť sa, mnohí Sen-pierčania mátožili po krémách, po uliciach a rozličných nemravných miestach a verejne rúhali sa Bohu, keď pekelnou zlosťou revali takéto piesne: Do maštale s preblahoslavenou P. M.! Na smetisko s Kristom! A každé ráno bolo poprilepovaných mnoho cedúl na dverách kostolov s takými nápisy, kde sa Panna Maria tým najbezočivejším spôsobom znevažovala a potupovala.

A takéto strašné hriechy páchaly sa v tom

meste temer každý deň. — Hrozné je čo len spomenúť n. pr. to, že tu bezbožné čriedy ľudskej na potupu náboženstva vo veľiký Piatok jednu sviňu ukrižovali, a v nedelu velikonočnú zase jednu druhú hnali cez ulice, ako vzkriesenú. A podobný hnusný zločin vymýšľali stvárať aj na Božie Vstupenie, v čom ich iba ten strašný súd boží prekázil. — Ba dopustili sa z pobláznenej, pekelnéj besnoty aj toho, že na potupu viery dali svätú hostiu jednému koňovi požiť. A freimaurerská vláda francúzska o všetkom tom mala známosť, ale nezakročila proti tomu. Jaký-že tam môže byť národ, a čo môže očakávať od Boha, kde takto zachádza sa s vierou?

Tam sa už rozvalujú mŕtvolky s vyvrátenými bruchami, ohoretými údami. Príbytky jejich, ktoré byly pelešou hnusných hriechov, sú v rozvalinách. Ohoreté brvná a začmúdené múry, ako hlasitá kliatba vyčnievajú nad mŕtvolami, a v úzadí vo výšine ešte vždy ticho kydá zo seba čierny dym vrch Mont Pelé, ako svedok urážaného a potupovaného Boha.

Na takéto hrozné chodníky uvádza ľudí prostopašnosť liberálnych bezbožníkov.

*

Mravné naučenie liberálom i neliberálom:
Riekol Hospodin, Hospodin a Boh zástupov:

«Skrze množstvo zločinov tvojich zanečistili svätiny svoje, preto oheň povzbudím v tebe, ktorý by ňa ztrávil a učiním ňa na popol na zemi pred obľčajom všetkých tých, ktorí ňa vidia.» (Ezechiel pror.)

«Boh jest pánom pomsty, Boh pomsty slobodne činí, pripravil kráľovské kreslo svoje k súdu.»

«A dúfajú v tebe, ktorí poznajú meno tvoje, lebo neopustíš jich, ktorí ňa hľadajú, Hospodine! Prespevujte Hospodinu, ktorí prebýva na Sione, hlásajte medzi pohanmi súdy jeho.» (Žalm.)

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženosťou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskaví nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolika jeden Organ dať postaviť, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudi, prosiať, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nižudajú adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradí. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1902. 21-ho júna. V mene cirkevníkov *Pavel Pavlovský, učiteľ.*

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krešťan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

A. Červjenka. Keď budete konať s ľudom tú krásnu pobožnosť, nezabudnite spomenúť si aj na nás. I za ľud treba sa modliť — slušné by bolo, aby sa modlitby takéto verejne odriekaly.

Jedlička Anton Lutiša. Vašu žartovnú zprávu odložíme si, bo je nie súrná.

Georg Szitár, roľník. Máte úplnú pravdu, ktorú skusenosť potvrdzuje. Dopis váš pre povzbudenie a poučenie druhých uverejnili sme ho v tomto čísle. Snáď si ho len predsa všimnú nedbanliví rodičia.

J. H. Habovka. Okolnosti naše sa tak zmenily, že ísť nocou do Levoče a kázať tam, je nám holá nemožnosť. Zo srdca ľutáme si toho.

J. D., lančársky farník Keď máte dačo proti úradom, napíšte to smele pod svojím menom, ale napíšte len pravdu. Za pravdu sa vám nič nestane. Ináč všetko musíme považovať len za prázdne reči. Táraf na prázdno nepatrí sa mužovi.

Dvaja oblokári z V. B. Dopis váš sa prepracuje a v budúcom čísle sa uverejní.

E. J. Bajmóčka. Udávate nám č. lósu, ale názov lósu nie. Z toho nič nevieme. Ostatne sme na tom, že v záležitosti lósov, a zvlášte tej «triedovej lotterii» (osztálysorsjáték), nikomu nedáme vývodu, pokiaľ je to iba židovský kšeft. Keď ste si od žida kúpili lós, a dal vám iný, dobre vám tak. Snáď druhý raz dáte tie peniaze radšej chudobným a nie židom.

H. M. Nitra. O tom sa vy najlepšie tam u vás dozviete. Sú to školy pre mládencov a mladých hospodárov, v ktorých nielen učí sa, ale aj sedliacku robotu konať musí n. pr. orať atď. V týchto školách teda učia tých veľkých žiakov k rozumnému hospodáreniu a preto sú teda tie školy veľmi osožné každému, kto sa s roľníctvom zaoberá. Remeselník ich nepotrebuje. Hlášťe sa u tajomníka nitr. g. spolku, pána Pavla Mešku, tam vám o všetkom povedia.

K. H. Bohunice (prešporská stol.) Vy chcete sa dať oznámiť v našich novinách. Píšte takto: *Krešťan kiadóhivatala, Budapest, VIII., József-körút 35.* Pošlite tým cieľom na udanú adresu 4 koruny aj podpis pána farára, aby sme boli istí, že je ten oznam vážna vec, a že si snáď dakto len žarty nerobí z vás.

Zaosek. Vyzvedal som sa u Kol. Rózsu, ako Vaše «Spisy» stoja. Nuž odpíšeme Vám o tom — tu podotkneme len, že to ide s tým tak, ako to obyčajne býva. Akonáhle zastihneme času odpíšeme vám aj p. Dlhomirovi.

Pritomný. Sv. Júr. Váš nový pán farár je Iudák, ale za to ho ani vaši «páni» nebudú nenávidieť, lebo je on človek milý a rozumný. Dopis o tej slávnosti dáme budúce.

Vlb. p. Štefan Ballay, Štiavnik. Milodary uverejníme v budúcom čísle. Srdečný pozdrav.

Jeden Iudák, V.-Leváre. To je pravda, že Iudia sú veru vrtkaví; ale preto netreba hneď každého za liberála držať preto, že sa s liberálnymi úradníkmi nevádi vždy.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Krešťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 3. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby byly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvalujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi žehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Katolícky ľudový katechismus. Spísal Fr. Špirago. Preložil Štefan Mišik. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Druhý dieľ: Učenie o mravoch. Tlačou Jozefa Teslíka v Skalici. Cena 3 kor.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manž. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asiće za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi po-

učené spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 5. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 hal.

Časy naše sú už predsa na toľko pokročilé, že aj roľníci budú musieť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 kor. 60 hal.

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvoch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojich chudobných veriacich. Dobré vedia, s jak veľkou radosťou prijali čitatelia veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolícke školy našej drahej vlasti statní učiteľia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolíckeho obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavovaní a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolíckeho obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskaví svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto šlachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povďačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného. Ján Boll, farár.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 9·10—9·60 kor., peštianska 9·05—9·50 kor., z Bäcky 9·15 kor., banátska 8·95—9·20.

Jačmeň: na krm 6·10—6·20 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·10—5·20 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15·90	14·70	14·40	14·20	13·60	13·20
	6	7	7 ¹ / ₂	8		
	12·60	12·—	11·—	6·—		

Otruby. po 100 kil.: drobné 5·— korún, hrubé 15·— korún.

Strova: Fazuľa veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnava 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, čúdená 10·50——. **Hrach:** 09·00—11·20, lúpaný 20·——. **Šušovica** horšia 08·—, lepšia 15·00—16·—. **Mak:** 26·50—28·50, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená datelina nová —. Lučerna 43·—38·—, všetko 50 klgr.

Raž: 6·75—7·— kor.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ⁸/₁₀₀ 48·—⁴/₁₀₀ 48·75—, udená dobrá slanina 48·50— po 50 klgr.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercy prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; tefaciny k. 370—390; pitlingy —; koňaciny vrázkované k. —; —; tažené k. —.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Tvoje svine budú tučné, hrubé a masné, ich mäso bude chutné, jestli svinský popravujúci prach od Doktora Trnkóczyho do krmu dávať budeš. Od upotrebenia jedného paklika takéhoto prachu už veľkú premenu možno zbadáť, cena jedného paklika s úpravou potrebovania 50 hal., 5 paklikov 2 koruni, k dostaniu je v každom kupectve, keď nie, tak po pošte v lekární Trnkóczyho v Lajbachu, Krain, u tohto posledného sú k dostaniu: Doktora Trnkóczyho vyznačené žalúdkové-kvapky, (tieto sú také, jako Maria-Cellske kvapky, Balsam, Žaludkový liker, kapusné vino atd., 1 fl. 40 hal., 6 fl. 2 koruni, pilulky, k prehnaniu a k čisteniu žalúdka 1 škat. 42 hal., 6 škat. 2 kor. 10 hal. Kašľanie, plúca a prsia čistenia 1 fl. 56 hal., 6 fl. 5 kor. Lámka, pichanie kostí alebo krče 1 fl. 1 kor., 6 fl. 4 kor. 50 hal., Otlakový flajster 1 fl. 80 hal., 6 fl. 3 kor. 50 hal.; Čistujúce a poľahčujúce the (čaj) 1 pak. 1 kor., 5 pak. 4 kor.

— Denné podakujúce pripísi, aj od doktorov chvalia tento liek. —

Ku meraniu pozemkov — commassatii — odporúčame p. Leopolda Borossy-ho, merníka v Prievidzi (stol. nitrianska.)

*

Ako som už viacráz počul, usilujú sa moji «dobrý priatelia» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujímam pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou

Lipót Borošši v Prievidzi.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežaťa Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregácia

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministérium dovolená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

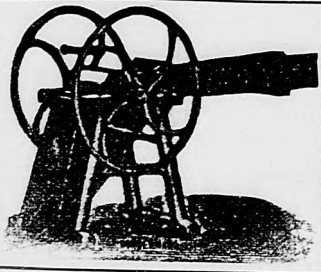
Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapest, II., Alkotmány-uteza 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozosiela franko.

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mlátačky s oceťovými guľčikovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

lahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgynňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje** na siatie. **Pluhy**, **brány**. **Stroje** na rezanie kapusty. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a **stroje** na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

v Bytči (Nagy-Bittse).

36—4

Najväčšia dielňa sveta na kosity,

vyznačená už na mnohých výstavách, jako [aj na výstave lanskej v Londýne so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

Sohrova Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocelové kosity.

Výstraha.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky.

200 korún vyplatí tomu, kto z medzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» kôs vie preukázať päť zlých.

JOZEF SOHR,
V SOMOGY-SZILL-E.

Kto úplne spoľahlivú a dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hockomu na žiadosť **darom a vyplatene** zašle. Fabrika garantuje v každom ohľade svoje dôrobky, a nezodpovedajúce kosity budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — **Shromažditelom výhody!** — Viac tisíc podakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k pozreniu,

Ceny Sv.-Antonskej kosity sú:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
90	95	1.00	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zl.

Amergausky brúsiaci kameň pre kosu najlepši. 1 kus 50 hal., 10 kusov 4 koruny.

„**Triumph**“ Strieborna-ocelové náčinie ku nakutiu. Kladivko a penka 1 kor. 70 halerov.

Diamant ocelová britva s triročnou zárukou kus po 1 zl. 50 kr.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

So dňa na deň viac sa
preukazuje jako

dobrodienie
a nevyhnutel'ná potreba v kaž-
dej rodine

Kathreinerová
Kneipp-sladová káva

Āni jedna obozretná gazdina nech
neostycha zaviesť túto chutnú,
zdravú, kávu do svojej domácnosti.

Niet žiadnej lepšej zastupiteľ'ky a
nahraditeľ'ky bôbovej kávy tam,
kde je táto lekárom zakázaná.

Kathreinerová Kneipp-sladová káva
je len vtedy pravdivá, keď je na balí-
koch farár Kneipp ochranná známka.
Otvoreno predavaná alebo iným spô-
sobom balikovaná káva je už viac nie

Kathreiner-ová.